

A fordítástól a parafrázisig * Von der Übersetzung bis zur Paraphrase

34. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia 34. Internationale Bibelkonferenz in Szeged

A konferencia időpontja/Termin der Konferenz
2023. augusztus 28–30./ von 28. bis 30. August 2023
A konferencia helyszíne/Ort der Konferenz
Szegedi Dóm Látogatóközpont
Dóm tér 16. / Dom Platz 16.

Tel.: +3620 9509891
E-mail: benyik.gyorgy@gmail.com

A Konferencia védnökei/Patrons der Konferenz

DR. KISS-RIGÓ LÁSZLÓ
szeged-csanádi egyházmegye püspöke/Bischof der Diözese Szeged-Csanád,
PROF. DR. MARTOS LEVENTE BALÁZS
esztergom-budapesti egyházmegye segédpüspöke/Weihbischof der Diözese
Esztergom-Budapest,
PROF. DR. SZUROMI SZABOLCS ANZELM
rector emeritus (PPKE)/emeritierter Rektor (PPKE),
PROF. DR. MARTIN MEISER
Universität des Saarlandes,
PROF. DR. KOCSIS IMRE
PPKE – Pázmány Péter Katholische Universität,
PROF. DR. PECSUK OTTÓ
Magyar Bibliatársulat főtitkára/Generalsekretär der Ungarischen
Bibelgesellschaft,
DR. KUSTÁR ZOLTÁN
DRHE – Reformierte Theologische Universität Debrecen.

A konferenciát a Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia Alapítvány
rendezi./Die Konferenz wird von der Szeged International Biblical Conference
Foundation organisiert.

Támogatóink: Gál Ferenc Egyetem, SZNBK Alapítvány, Szent Gellért
Szeminárium, Both Antal Alapítvány és a Szeged-Csanádi
Egyházmegye./Unsere Unterstützer sind Gál-Ferenc-Universität, SNBK
Foundation, Saint Gerhard Priest Seminar, Both Antal Foundation und der
Diözese Szeged-Csanád.

A kereszténység missziója következtében 2022 elejéig 3524 nyelvre fordították le a Bibliát vagy annak egyes részeit: a teljes Bibliát 719 nyelvre, csak az Újszövetséget 1593 nyelvre, egy-egy könyvet pedig további 1212 nyelvre. A leghíresebb magyar Bibliafordításokat Káldi György, valamint Károli Gáspár és munkatársai készítették. A BBC felmérése szerint 1930-ig Európában minden vasárnap megteltek a templomok, de ezt követően egyre többen olvastak újságot, manapság pedig az elektronikus médiumok nyelve határozza meg a közbeszédet. Ennek következtében a mai iskolások nem értik a bibliai fogalmakat, mint az egy 3000 főre kiterjedő vizsgálatból kiderült.

Célunk az újabb, 1980 és 2022 között keletkezett, köznyelvi orientációjú magyar és idegen nyelvű bibliafordítások nyelvezetének áttekintése, illetve olyan magyar vagy más nyelvű bibliai parafrázisok vizsgálata, amelyek a maguk korában nagyban elősegítették a Szentírás üzenetének megértését. Ezzel szeretnénk előkészíteni a Fiatalok Bibliája fordítás munkálatait.

Dr. Benyik György
a konferencia igazgatója

Als Ergebnis seiner christlichen Mission wurde die Bibel oder ihre Teile bis Anfang 2022 in 3.524 Sprachen übersetzt: die gesamte Bibel in 719 Sprachen, das gesamte Neue Testament in 1.593 Sprachen und Teilübersetzungen in weitere 1.212 Sprachen. Die bekanntesten ungarischen Bibelübersetzungen stammen von György Káldi und Gáspár Károli und ihrem Team. Laut einer BBC-Umfrage waren die Kirchen in Europa bis 1930 jeden Sonntag voll, doch danach lasen immer mehr Menschen Zeitungen, und heute bestimmt die Sprache der elektronischen Medien den öffentlichen Diskurs. Dies hat zur Folge, dass heutige Schulkinder biblische Konzepte nicht verstehen, wie eine Umfrage unter 3.000 Personen ergab.

Unser Ziel ist, die Sprache der neueren volkssprachlich orientierten ungarischen und ausländischen Bibelübersetzungen zu überprüfen, die zwischen 1980 und 2022 erstellt wurden, sowie die ungarischen oder anderssprachigen Bibel-parafrasen zu untersuchen, die zu ihrer Zeit das Verständnis der Bibelbotschaft erheblich erleichterten. Damit möchte ich die Arbeit der Bibelübersetzung für junge Menschen vorbereiten.

Dr. Benyik György
die Direktor der Konferenz

ELŐADÁSOK/VORTRAGS

1. **Akiyama, Manabu János** [Tsukuba (J)]: *“Parapetasma” (Clement of Alexandria, Stromateis 5:4:24:2) as a Paraphrase of the “Katapetasma” (Math 27:51) / „Parapetasma” (Alexandriai Kelemen, Sztrómateisz 5,4:24,2), mint a „Katapetasma” (Math 27,51) parafrázisa.*
2. **Bácskai Károly** [Budapest (H)]: *An Introduction to the Hungarian Sign Language New Testament Translation by the Hungarian Bible Society. / A Magyar Bibliatársaság bevezetője a magyar jelnyelvi újszövetségi fordításba.*
3. **Barna Gábor** [Szeged (H)]: *Reimbibeln / Verses Bibliák.*
4. **Bató Ágnes** [Szeged (H)]: *Dogma and Drama in Paradise – Milton’s Epic / Dogma és dráma a paradicsomban – Milton: Elveszett paradicsom.*
5. **Benyik György** [Szeged (H)]: *Von der Texttreue zur Botschaften / A szöveg hűségétől az üzenet hűségig.*
6. **Cifrak, Mario OFM** [Zagreb (HR)]: *Kroatische Bibel nach dem Zweiten Vatikanischen Konzil / Horvát nyelvű Biblia a II. Vatikáni Zsinat után.*
7. **Engly Sándor** [Sárospatak (H)]: *Grammatische Lösungen des hebräischen Neuen Testaments, in mehreren Übersetzungen / Héber Újszövetségek grammatikai megoldásai.*
8. **Fabiny Tamás** [Budapest (H)]: *λόγος ψευδῆς εἰκονίζων ἀλήθειαν – die Rolle von Paraphrasen in der biblischen Tradition und Predigt / a parafrázisok szerepe a biblikus hagyományban és az igehirdetésben.*
9. **Frauhammer Krisztina** [Szeged (H)]: *Biblical stories of Hungarian folklore and a possible source / A magyar folklór bibliai történetei és egy lehetséges forrásuk.*
10. **Horváth Imre** [Pécs (H)]: *Approaching Biblical Paraphrases and Teaching Literature. / A bibliai parafrázisok megközelítése és az irodalom tanítása.*
11. **Kocsi György** [Szeged (H)]: *Was erhielten die Jünger Jesu und was ließen sie zurück (Mk 10,28–30)? / Mit kaptak és mit hagytak el Jézus tanítványai (Mk 10,28–30)?*
12. **Kocsis Imre** [Budapest (H)]: *Linguistic innovations in the translation of the New Testament by László Simon T. / Simon T. László Újszövetség fordításának nyelvi újdonságai.*
13. **Kókai-Nagy Viktor** [Debrecen (H), Komárno (SK)]: *Die alttestamentlichen Schriften in dem 1. Korintherbrief / Az Ószövetségi Szentírás az 1. korinthusi levélben.*

14. **Koncz-Vágási Katalin** [Sarkad (H)]: *Politische Korrektheit in der Bibel? – Präsentation der Bibel in gerechter Sprache (2006) / Politikai korrektség a Bibliában? – A Bibel in gerechter Sprache (2006) bemutatása.*
15. **Kormos Erik** [Pécel (H)]: *Der Platz und die Rolle von Paraphrasen in relevanten Bibelübersetzungen / A parafrázisok helye és szerepe a releváns bibliafordításokban.*
16. **Kránitz Mihály** [Budapest (H)]: *Die Heilige Schrift ökumenisch verstehen / A Szentírás megértése ökumenikusan.*
17. **Kustár György** [Sárospatak (H)]: *Translation of Meaning – How to Teach Exegesis through Experiencing the Text? / Jelentés fordítása – Hogyan tanítsunk egzegézist a szöveg átélésén keresztül?*
18. **Kustár Zoltán** [Debrecen (H)]: *Die neueste Revision (RÚF 2014) der protestantischen Neuen Bibelübersetzung (1975, 1990) und die Umgangssprache / A protestáns újbibliafordítás (1975, 1990) legújabb átdolgozása (RÚF 2014) és a népnyelv.*
19. **László Virgil** [Budapest (H)]: *Inside or Among? – Theological Ramifications of a Two Millennial Translational Dilemma in Luke 17:21 / Belül vagy Között? – A Lukács 17,21-ben szereplő két évezredes fordítási dilemma teológiai következményei.*
20. **Laurinyecz Mihály** [Budapest (H)]: *Barrierefreie Bibel. Übersetzung oder Paraphrase: von der Gebärdensprache für Hörgeschädigte zur Bibelübersetzung für geistig Behinderte / Akadálymentesített Biblia. Fordítás vagy parafrázis: a hallássérültek jelnyelvétől az értelmileg akadályozottak bibliafordításáig.*
21. **Meiser, Martin** [Saarbrücken (D)]: *Der Hintergrund semantischer Festlegungen in der griechischen Übersetzungen des Alten Testaments / A szemantikai meghatározások háttere az Ószövetség görög fordításában.*
22. **Németh Áron** [Debrecen (H)]: *Basis Bibel 2021: Konzept und Kritik einer innovativen Bibelübersetzung / Basis Bibel 2021. Egy innovatív bibliafordítás koncepciója és kritikája.*
23. **Németh Balázs** [Budapest (H)]: *An AI-based comparison method for English Bible translations with illustrations on selected New Testament texts / AI-alapú összehasonlítási módszer angol bibliafordításokhoz, kiválasztott újszövetségi szövegek illusztrációival.*
24. **Oláh Zoltán** [Gyulafehérvár (R)]: *Consequences of the different rendering of biblical names in the SzIT translation / A bibliai nevek eltérő magyarosításának következményei a SzIT fordításban.*
25. **Patsch Ferenc SJ** [Roma (I)]: *The problem of translation in H.-G. Gadamer / A fordítás problémája H.-G. Gadamernél.*
26. **Pecsuk Ottó** [Budapest (H)]: *The Test Case of Dynamic Translations: Evaluating the Good News Translation / A dinamikus fordítások tesztelése: a Good News fordítás értékelése.*
27. **Schimanowski, Gottfried** [Tübingen (D)]: *Entstehung der Übersetzung der Gute Nachricht Bibel und ihre Übersetzer / A Gute Nachricht Biblia fordításának eredete és fordítói.*
28. **Szécsi József** [Budapest (H)]: *Targum – die Erklärung der Erklärung / Targum – a magyarázat magyarázata.*
29. **Szuromi Szabolcs Anzelm O.Praem.** [Budapest (H)]: *From Customary Law to the Written Legislation of the Church in the First Five Centuries / A szokásjogtól az egyház írott törvényhozásáig az első öt évszázadban.*
30. **Tyrol, Anton** [Rusembrok (SK)]: *Die erste Uebersetzung der ganzen Bibel in die slowakische Sprache (18. Jahrhundert) / A Biblia első teljes szlovák nyelvű fordítása (XVIII. század).*
31. **Wittkowsky, Vadim** [Berlin (D)]: *Werden die Sünder durch den Glauben verurteilt? (Hebr 11,7) / A bűnösöket elítéli a hit? (Zsidó levél 11,7).*
32. **Zsengellér József** [Budapest (H)]: *Übersetzung des Gebetes von Manasse in Luthers Bibelübersetzung Karriere / Manassé imájának fordítása Luther bibliafordítói pályafutásában.*

PROGAM – délelőtt

Augustus 28. hétfő/Montag		Augustus 29. kedd/Dienstag	Augustus 30. szerda/Mittwoch
7,00	X	Laudes és reggeli/und Frühstück	Laudes és reggeli/und Frühstück
8,00		08. Wittkowsky, Vadim 09. Engly Sándor Vita – szünet/Fragen und Pause	25. Akiyama, Manabu János (video) 26. Németh Balázs Vita – szünet/Fragen und Pause
9,00		10. Schimanowski, Gottfried 11. Pecsuk Ottó Vita – szünet/Fragen und Pause	27. Horváth Imre 28. Kustár György Vita – szünet/Fragen und Pause
10,00	Biblia értés – kerekasztal beszélgetés a felmérésről, regisztráció/Diskussion am runden Tisch über Bibelverständnis und die Umfrage, Registration Zólyomi-Katona Theodóra, Kodácsi-Simon Eszter, Horváth Imre	12. Tyrol, Anton 13. Meiser, Martin Vita – szünet/Fragen und Pause	29. Kránitz Mihály 30. Kustár Zoltán Vita – szünet/Fragen und Pause
11,00	Megnyitó, vendégek köszöntése/ Eröffnungsfeier, Begrüßung der Gäste	14. Szurumi Szabolcs (video) 15. Kókai-Nagy Viktor Vita – szünet/Fragen und Pause	31. Szécsi József 32. Kocsi György Vita – szünet/Fragen und Pause
12,00		16. Kormos Erik 17. Kocsis Imre 18. László Virgil	Záró értékelés, Te Deum/ Abschlussbewertung, Te Deum
13,00	Ebéd egyénileg/Mittagessen	Ebéd/Mittagessen	Ebéd/Mittagessen

PROGAM – délután

Augustus 28. hétfő/Montag		Augustus 29. kedd/Dienstag	Augustus 30. szerda/Mittwoch
14,00	01. Bácskai Károly 02. Laurinyecz Mihály Vita – szünet/Fragen und Pause	19. Németh Áron 20. Cifrak, Mario Vita – szünet/Fragen und Pause	X
15,00	03. Bató Ágnes 04. Frauhammer Krisztina Vita – szünet/Fragen und Pause	21. Patsch Ferenc (video) 22. Fabiny Tamás Vita – szünet/Fragen und Pause	
16,00	05. Barna Gábor 06. Koncz-Vágási Katalin 07. Benyik György	23. Oláh Zoltán 24. Zsengellér József Vita – szünet/Fragen und Pause	
17,00	Kerekasztal beszélgetés/ Diskussion am runden Tisch	Kerekasztal beszélgetés/ Diskussion am runden Tisch	
18,00	Vacsora/Abendessen	Koncert, Gnilka-díj átadása a Dómban/Symphonische Konzert und Gnilka Presis Fest in Dom	
19,00	Szabad program/Frei Programm	Fogadás/Empfangsfest	
20,00			

A FORDÍTÁSTÓL A PARAFRAZISIG

VON DER ÜBERSETZUNG BIS ZUR PARAPHRASE

34. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia
34. Internationale Bibelkonferenz in Szeged

2023. augusztus 28–30. / von 28. bis 30. August 2023

Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia Alapítvány
Szeged International Biblical Conference Foundation